

‘Binnen de EU lopen we voorop in kalversector’

De kalversector heeft de afgelopen 25 jaar een enorme metamorfose ondergaan. Dierenarts Hommo Hamster, veertig jaar werkzaam als dierenarts, waarvan de laatste 25 jaar uitsluitend in de kalversector, kan als geen ander vertellen over de stormachtige positieve ontwikkelingen die deze sector heeft doorgemaakt.

Frank de Vries

“**V**eertig jaar geleden stonden de mestkalveren nog in kleine schuurtjes met 20 tot 50 kalfjes erin. Ze hadden geen daglicht en stonden geduldig te wachten in individuele kisten tot ze werden opgehaald voor de slacht. Dit was nodig, omdat de afnemers mooi blank, wit kalfsvlees wilden hebben. Je zag

als dierenarts de gezondheid van de kalfjes afnemen naarmate ze ouder werden. Ze hadden moeite met het ijzertekort.” Ondanks dit gegeven probeerden dierenarts Hamster en zijn collega's de kalfjes veterinair zo goed mogelijk te begeleiden. Heel vroeger werden de kalfjes met volle melk gemest. Omdat dat op een gegeven moment te duur werd, startte de ontwikkeling

van kunstmelk die fabrieksmatig werd geproduceerd. Zo ontstonden de bedrijven Navobi (nu VanDrie Group), Alpuro en Denkavit. De berg magere melkpoeder van toen werd met subsidiegelden in de kunstmelk verwerkt.

Voorop in dierenwelzijn en voedselveiligheid

De afgelopen twintig jaar heeft de aandacht voor dierenwelzijn en voedselveiligheid zijn vruchten afgeworpen in de kalverhouderij. De sector is nu toonaangevend, niet alleen vergeleken met andere sectoren, maar ook in Europa. Momenteel zijn er vijf gespecialiseerde dierenartspraktijken die ruim 80 procent van de circa 850.000 kalverplaatsen bedienen. De sector hanteert zelf een strenge integrale ketenbewaking voor alle schakels in de keten. Zo wordt de voedselveiligheid van het eindproduct gewaarborgd. Nu werkt zo'n 90 procent van de duizend mesters in een inte-

SAMENDOEN

Dierenarts Hamster (l.) en kalverhouder Tomassen.

Foto: Frank de Vries

gratieverband.

Om een redelijk bedrijfsinkomen te behalen, heeft een kalverbedrijf vandaag de dag een omvang van minimaal duizend plaatsen nodig, maakt Hamster duidelijk. De kalveren zijn met het verdwijnen van de boxen en de introductie van de groepshuisvesting gezonder geworden. Ze leven nu in groepen en kunnen volop bewegen in een ruim en licht hok. “En dat is goed voor de dieren.”

De kalveren kwamen in de begintijd van de sector vooral uit onze eigen melkveehouderij. Onze melkveehouderij levert vandaag de dag nog steeds veel kalveren voor de kalverhouderij, maar lang niet genoeg. Ongeveer de helft van de kalve-

ren komt uit Nederland, de andere circa 50 procent uit het buitenland. Ze komen uit Duitsland, België, Polen, Ierland, Denemarken, Estland, Letland en Litouwen. Een vaste relatie tussen een fokker en een mester, zoals in de varkenssector wordt geadviseerd, werkt hier niet. Hamster pleit wel voor zo min mogelijk herkomstlanden op een bedrijf. Met het stoppen van het importeren van kalveren uit Engeland, zijn we vrij geworden van Salmonella dublin en typhimurium, zegt hij.

Diergezondheid

De gezondheid van de kalveren is in de loop van de jaren sterk verbeterd. Waren de kalveren vroeger kort na aankomst op de mesterij vaak ziek door darminfecties en voedingsdiarree, tegenwoordig is dat niet meer het geval. Doordat een aanvoerleeftijd van minimaal twee weken verplicht is geworden, is de startdiarree verdwenen. Hamster: “De laatste jaren hebben we meer te maken met longaandoeningen. De enorme importen uit het buitenland zullen hier zeker een rol bij spelen. Die aandoeningen hebben vooral een virale oorzaak en zien we op een leeftijd van vier tot tien weken. Als sector moeten we hier snel een oplossing voor zoeken.”

In overleg met de Dierenbescherming zijn eisen gesteld aan het hemoglobinegehalte (lees: vleeskleur) van het bloed. Deze normen hebben mede het dierenwelzijn en de gezondheid van de kalveren veiliggesteld.

Wat betreft de ruimte per kalf bestaat momenteel de eis van 1,8 m² per aanwezig kalf. “En dat is een grote vooruitgang.”

De sector blijft zoeken naar innovaties om welzijn en gezondheid verder te verbeteren. Voorbeelden hiervan zijn kunststof roosters, vloerverwarming, mestbanden onder de hokken en rubber op de houten roosters.

Voorbeeldfunctie

De sector heeft zijn zogenaamde tracking en tracing goed op orde. Een Italiaanse consument die een stukje kalfsvlees uit Nederland eet, kan eenvoudig met behulp van een code op de verpakking, het bedrijf van herkomst via internet

Vooraf integraties

De sector bestaat voornamelijk uit integraties. De VanDrie Group heeft samen met Alpuro een geschat marktaandeel van ruim 60 procent. Derde speler in de markt is Denkavit met een geschat marktaandeel van zo'n 15 procent. Daarnaast is een aantal kleinere spelers actief, zoals het bedrijf Paridans.

Zo'n vijf in de kalversector gespecialiseerde dierenartspraktijken bedienen ruim 80 procent van de kalverbedrijven. Ongeveer de helft van de mestbedrijven ligt in de provincie Gelderland.

De leeftijd van het kalf bij slacht bepaalt de naam van het vlees. Zo heet het vlees van kalveren van onder de acht maanden geslacht 'kalfsvlees'. En het vlees van kalveren gevoerd met kunstmelk heet tot 32 weken geslacht 'jong rosé' en ouder dan 32 weken geslacht wordt 'oud rosé' genoemd.

traceren en zelfs via de webcam kennismaken met de stal en de boer.

Meer werk met meer plezier

De familie Tomassen uit Putten kan meepraten over de stormachtige ontwikkelingen in de kalverhouderij. Ze mesten namelijk al decennialang kalveren. Vader en zoon blikken samen terug: “Natuurlijk waren de kisten en later de boxen verre van ideaal”, zegt vader Tomassen. “De kalveren hebben in de groep veel meer beweging en zien en veel beter uit.” Hij geeft aan dat hij al in 1997 startte met groepshuisvesting. In 1973 had het bedrijf 200 boxen en op dit moment 990 plaatsen. Zoon Aalt wil nog met zo'n 200 plaatsen uitbreiden. “Dat is nodig om een gezond bedrijf te hebben met een gezond inkomen.” Tomassen heeft sinds 2003 een contract met de integratie Van Lommel in België. Belgische zwart- en roodbonte kalveren worden vanuit België aangevoerd en voor de slacht weer afgevoerd naar België. Beide heren geven aan dat de hoeveelheid arbeid per aanwezig kalf wel is toegenomen met de jaren. Met de overgang van boxen naar groepshuisvesting is er meer werk gekomen. “Maar wanneer we de kalveren in de groep zien dartelen, is dat het dubbel en dwars waard.” Vader Tomassen mist vooral het persoonlijke onderhoud met mensen. Vele contacten zijn overgenomen door het internet. “Gelukkig zien we de dierenarts nog steeds 'live'.”

Tabel 1

De sector in cijfers.

Jaar	1985	1995	2005	2009
Aantal kalvermestbedrijven	1.507	1.170	1.134	1.176

Jaar	1970	1980	1990	2000	2009
Aantal vleeskalveren x 1000	434	582	602	783	894